

ŠANCE

—

Sylva Fischerová

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Šance

Sylva Fischerová

Znění tohoto textu vychází z díla [Šance](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Petrov v Brně v roce 1999. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Sylva Fischerová: Šance), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 10. 9. 2021.

OBSAH

<i>Psát dopis mrtvému otci</i>	7
Řecko	9
Pomalé večery	11
Báseň na narození syna	12
<i>Tak bydlí</i>	14
<i>Budeme tedy souzeni</i>	16
Obitou věnci	17
<i>Ale já</i>	18
Tohle století kvete černě a zeleně	19
Po návratu z Řecka	21
Olomouc	23
<i>Ale až za koncem a nehloub</i>	24
Šance	25
Starý gnostický příběh	27
V tmavomodrém Babylóně	29
Sklenění mrtví ve staré Polsce	30
Já si tě najdu	32
Bylina Balan evin	34
Je květen, horký večer	35
Řeč vodotrysků	37
Voják v modré uniformě odpouštění	39
Já	40
Dřevěné mečíky	42
Rybník Výskok	43
Vánoční báj	44
Cesta lesem	46
Na hradbách keltského města	47
Třicáté páté narozeniny	49
Kdo jí ovoce jazyka?	51

Smrková smrt	52
Když chodil král Jeroboám	54
Lesy šumí, větry vanou.....	56
A všechno to vede na nebe Řecka.....	58

* * *

Psát dopis mrtvému otci
Hledat ve zdi tajemství
Počítat svoje viny a nedopočítat se
Bojovat s nemocí jako s tichou hloupou obludou,
jako se svým strachem
místo bojovat s bohem a čestně —
neprohrát,
bojovat s bohem i lidmi
a neprohrát.

Psát dopisy mrtvému otci,
myslet na mrtvé jako na vrata otvírající
budoucnost, tu veselou bílou rakev,
skříň na květiny, mnoho květin a hrdinů
na jejich špinavé prádlo
olepené jmény a statečnými skutky.
Konečně zavrhnout to, co bylo: netryská z toho
světlo, jen odlesk,
světlo je v budoucnu nebo v přítomnu —
hledej, odkud jdou paprsky,
zkoumej úhel a přesný směr,
je to cesta,
vroubí ji rozkvetlé světelné rododendrony.

Minulost je paměť. Možná je živá, ale
neoživuje. Kam padá stín, ptej se,
dopředu, nebo dozadu? — Dozadu padá stín toho,
co bylo, protože světlo září před námi.

Skřek havrana tkví ve vzduchu jako rána
dlouho poté, co odlétl.

Budoucí už dělá místo tam vzadu,
překopává minulost
jak jámu s hašeným vápnem, jámu na mrtvé —
ale není vidět
pod bílým práškem, nedá se spočítat,
zavražděné oči, vysezená odpoledne, rána plující
na slabé kávě
do země Nebo, kde můžeš vidět všecko
jak to, co bylo, a ty sis to
nezapamatoval.

Psát svému mrtvému otci
znamená psát otci, který teprv bude,
psát bohu, s kterým svedu boj
a možná neprohraju.

— Možná jsi už dávno prohrála, říká anděl,
ale já ho neposlouchám.
Možná neprohraju, říkám si,
ale
svedu boj.

Řecko

Jako bedna na ohořelé svíce v pravoslavném kostele,
smutná a přece ne,
jako bedna písku na zhasínání svící v pravoslavném
kostele,
pak jehňátko, co si s náma hrálo a nechtělo nás
opustit,
přesný čtverec bouře nad mořem
a místo tam v dáli, na které prší:
vystoupit tedy z auta, vyfotit bouři nad mořem,
vyfotit drobná pozorování,
poslouchat strašný řev krocanů a impotentní bekot krůt,
větve se sklání dozadu — vane severák.

Toto vše nebude ani vzpomínkou, ani záznamem
mysli,

nedotklo se toho božstvo,
jen beránek boží na sebe vzal mou tíhu
a neupadnul, ale odskákal,
božstva se už dnes nezjevují a tomu, co říkají,
mé krůtí uši nerozumí,
oko bouře je pro mě přesný čtverec
a nevidím strašný modrý šleh Hospodina
vyslaný ke mně,
vyslaný ke mně!
Zapomněla jsem i řeč zvířat.
Jen ruce se tupě spínají jak vánočky a hlava
se mnohohlasně a s liščí pokorou obrací nahoru
k vrchnosti, aniž ví k jaké.
Ztratili jsme jména

a nemáme už ani hlas. Nemáme oči pro vidění
a uši pro slyšení.

Bůh nám pořád sedí na oblaku

a počítá beránky. Naše čtverce jsou krychle
a hostí další krabičky, kufry a bedničky.

Jenom když vyjdu na terasu a vidím zlatý pruh
na moři,

kam sahá slunce, tu hranici, za kterou nelze,
vím, že je oko boha jak trychtýř soli

a já že jsem člověk,

bez jména a vlasti,

odsouzený k jedné straně hranice.

Pomalé večery

... pomalé večery, kdy se jedla i slova
a vzadu za námi
tvořila obraz — nápis
nečitelný, ale dokonalý
jako tehdy, když slova
byla ještě věcmi, jejich melodií
na studené, ohořelé zemi.

Báseň na narození syna

Ráno stál na obloze tenký srpek měsíce.
Nebe bylo ještě modré, jen dole
pár mraků táhlo jižním směrem.
Slunce padalo na trávu.

A pak se všecka ta sláva
vylila do hrdla nebes
zatímco černí pardáli se plížili za kořistí
žluté oči tygrů rozbíjely tmu
na kusy z dětského dalekohledu
a ježci šustili pod keři, žrali žížaly, plivali listí.
I všichni netvoři chválili Hospodina
a ty, zrozený pod kometou a ve sluneční vichrnici
jsi sotva lapal dech, který ti chtělo ukrást
hrdlo nebe, odvést si tě s sebou.
Od nemocničních sestřiček jsi dostal do vínku
krásu, chytrost a království.
A pak tu budeme my,
odvaděči zlých snů, měkké a pružné
stromy na šplhání, sypači polibků
a samohlásek, které ti nakrojí barvy
a složí svět. Složený
se už zpátky nenavráťí —
už nikdy nebudeš znovu žít mezi plovoucími květinami
a průhlednými stoly, v krajině slabik a zpěvů
na vnitřní straně očí: věci
ztuhnou na lávu.

Ted' všecka ta sláva se vylévá
do hrdla nebes
a já jsem velká, šťastná, bílá jak yzop,
jak ten, komu bůh všechno
odpustil.

To za oknem je déšť:
tichý neodkladný posel,
dítě ho slyší, samo bílé jak yzop,
nepřevoditelné na nic předtím
ani potom.

* * *

Tak bydlí
v minulosti všech lidí.
Všechny matky kráčejí za ním,
aby mu ušily měkký povijan.
Všichni otcové hledají místo,
kam by se mohli vracet,
dobré místo na odcházení.
Sestřičky s věnci mu nosí květy.
A on spí,
uvnitř kamenných věží a korouhví
a lodí čerstvě spuštěných na vodu
vonících dehtem a smolou.
Zná je,
tak jako zná svůj dům, matku,
která se jeho očima
ted' dívá na oblohu
a vidí mraky v podobě zvířat
prchat do zahrady rajské.
Vidí svět z jednoho konce
až na druhý:
houfy panen a černých kuřat,
vidí radostnou cestu dětství
a chlapce běžícího po pěšině
mimo moc klapajících mord draků
a v příběhu, který si sám složí
ze zeleného lesa a nebe a divokého
povětrí.
Vidí pět světů minulých a pět světů
budoucích,

oči zemřelých, ústa nezrozených,
touhy pomazaných... Vidí!
Města rostou jak žluté a zelené
výhonky hořčice

a zase se bortí,
čas je prach a čas je hlína!

A ona má čas v břiše
a s ním pažravé, věčné

město snu:

obraz chlapce na pláži u moře,
jak hledá zapomenuté autíčko v písku,

čas je přesýpací

a tam uprostřed, v nejužším místě

písečných hodin,

bydlí nezjevná sláva stvoření,

vzduchoprázdno,

na jehlách křepčící

přítomnost.

Obitou věnci

Ta touha sáhnout na sebe
v pruhovaných šatech na dětském kolotoči
touha otočit čas
a podívat se mu do očí,
na barvu vlasů,
barvu jeho větru

je touhou sáhnout v krvavý bok
zmrtvýchvstalého Krista
a nahmatat milost
zřetelnou jako šlacha
svou vlastní nesmrtelnost
v ráji s huriskami a anděly a pečenými
holuby
avšak obitou věnci a nehynoucí
vzpomínkou potomků.

* * *

Ale já
jsem chtěla být jiná:
oblaka, rychlé povětrí, roztrhané
kusy nebe a moře
tam v horizontu, který je
polibkem:
polibkem oka co to vidí
a čisté přítomnosti zbavené citu
a lidské paměti.

Tohle století kvete černě a zeleně

A ovšem všichni jsouce obrazy doby,
řešením její rovnice.

A v rámu doby zase ta zakuklená
hra se smrtí, s loutkou s dřevěnýma nohama
která poslepu
a lehkým krokem tanečnic
odvede nás tam, kde listí neopadá
kde není jaro, léto, podzim, zima
jako v téhle provincii světa a historie a poloducha,
ve které rovnice se neřeší, ale všechno
je rovnou řešením,
protože počty vymyslel ten, kdo se už chtěl dopátrat
špatně!

— A ty sis myslela, že paměť
je strom života, drala ses proti času,
probourat se až tam dozadu, odkud přítomnost
roste jak štěp na věčnosti.

Chtělas vidět ten správný hloh!

Tohle století

kvete černě a zeleně.

Večer z něho vzlínají
temné páry techniky a alkoholu,
Treblinky a okvětního pylu
vesnických jabloní...

Naděje tu bloudí vzduchem
jak kulečnicková koule.

A synáčka poslali rodiče za kopec,
až tam, kde na bílém trůnu

sedí prorok,

Po návratu z Řecka

Kam dovidět? Rybník, malé oko země,
myslí, že nahoře
vidí svůj obraz: nebe. Túje v zahradě
se zasyslila v zemi, temná,
opletená sny a nočními můrami.
Jen já tu poukazuju jinam
a vztyčuju chatrnou svislici,
skromně a už bez své vlajky: zas jenom oko
snažící se dovidět.

Ale oni byli rozprostranění
jak jejich moře, nemuseli vztyčovat zrak,
aspoň ne hned: měli obzor a dívali se
před sebe, až na to místo do vln,
kam zapadá slunce. Na solnou pláň oslavenou sluncem.
To je oslava: když usedne pěvec
a hostina je začátkem písně.

A přece ani tam už nechodí bozi po zemi
a básník není prorok, svatý a políbený.
Jenom slova k nám přicházejí,
slova v řeči bohů, která se přece musí
podobat naší —
i v téhle temněhnědé zemi, kde kopřiva
stíhá bláto
a nebe tě hrozí zavalit
ráno co ráno —
i tady v Českém lese slyšíš

slova pro davy mrtvých a nezrozených
a sotva zrozených mládat,
co ještě vědí: že jednou srdce přeskočí jazyk
a člověk vypoví všecko —

Olomouc

Domy jsou tu naskládané na sebe
jak dýhy na dřevě,
jako epochy.

Snaživost lidská
přestavuje domky jak kostičky,
přemalovává okna s muškátem.
Ani chrámy tu nejsou o jiném —
desetkrát je přestavěli, ale nepřestavěli sebe,
chtěli zanechat zprávu, nebo
vydat svědectví?

Chtěli se vepsat doprostřed nebe,
jako když vyryješ srdce do stromu,
jméno a čas —

Chtěli vytesat kamenný čas,
kamenný kvádr z Hospodina
a vztyčit sen, jaký se jim nikdy nezdál,
sen, o jakém jen snili —

Přesazovali Boha jako květinu,
zalívali Boha jako muškát,
chtěli zanechat zprávu
o snu, jaký se jim nikdy nezdál,
o jakém snili,
jaký se ani snem
nedá vypovědět.

* * *

Ale až za koncem a nehloub
touha být jako všichni:
obcházet svůj dům jako obcházíme
mlhu,
zasadit strom
a nerozumět prorokům.
Já jsem taky chtěla
jíst ústřice s citrónem
na ulici Montmartru,
já jsem taky chtěla klid a prachy
a jasné barvy kamenů pod vodou.
Jasně barvy kamenů pod vodou!

Šance

Dej si!

Dej si tenhle dům

na kraji lesa.

Říkají tomu tady na Šancích,

a jsou to šance, pro tebe —

po všech těch špitálních nocích modliteb

po dnech sežraných špitální televizí

neodvolatelně a beze zbytku jako slaneček.

Šance konečně neobcházet myšlenky a slova

otevřít srdce i tělo

bezpodmínečně a navždy

jako se dává hlava na špalek

a vidět nebeské úkazy

usedat na čela dětí:

na každém vlásku jim visí anděl

a jak na lesní roh

hraje na radost. Nebe napodobuje

jejich úsměvy...

Ale my! Kdybychom pochopili jedinou věc až do

konce —

kdybychom obsáhli

jednu kopretinu!

Ale dýcháme nevědění jak vzduch

jíme ho jako manu

s očima zahalenýma bloudíme světem

a s pošetilým příkazem

Nezabít, nezrušit
jediný plátek květu jasmínu
kde uříznuté nohy ti mávají na pozdrav
z otlemeného Gulagu,
té lednice živobytí.
A na to padá zlaté světlo
Mléčné dráhy,
vyšlapané nohama andělů...
Kdybychom pochopili jedinou věc až do konce,
svět by byl ztracen.

Starý gnostický příběh

Desatero nebes
stvořených a odvozených
a teprve v posledním
žijeme my

Devatero nebes mezi námi a bohem
který nás nestvořil
a nestará se o nás
A řehtající se ďábel, náš
milující otec,
skáče po střechách porodnic
a v porodních sálech
po čerstvě narozených dětech tmy
po svých dětech,
co v sobě vězní
jiskřičku světla

Ale nevědí o tom
nepamatují se na nic
chodí po světě
hladí stromy
hledí do nebe
a jen neklidnýma očima
občas probleskne vzpomínka
na něco světlého a dávného
ale pak světlo zmizí
a mechanické loutky
se dál plouží světem
s těmi nevýslovně smutnými
trhanými pohyby

V tmavomodrém Babylóně

Proti úplně bílému nebi
je láska jenom
odvaha.

Nevrátíš se domů, nenajdeš otce
ani matku,
všecky dveře
se před tebou zavřou,
zůstaneš navždy v tomhle tmavomodrém Babylóně,
protože jsi hlupák.
— Nejsem!
Nejsem, já mám
statečné srdce!

Sklenění mrtvů ve staré Polsce

Žlutá hvězda září jak mor a rakovina
a je všitá do kůže a nebude
ospravedlňovat boha.
Dali mi prášky a bolí mě hlava.
Mluvím s šedým obláčkem, jako by to byl bůh,
pak zmizí.
Dobře — takže ďábel, a strany rovnice
budou vyrovnané, uprostřed Nic
jako cizí smrt.
Na co pak bolest?
Měla by aspoň hlasovat, převážit váhy
na stranu —
sešikovat pluky slunce
a nadat významem krychli masa
a hyperbolu vesmíru —
Čas kráčí jen po jedné
jeho straně.
Druhou obydlují
příšery, hvězdy a mrtví.
A nebe mezi je děravé, vykousané
jak plechovka —
děrami zástupy mrtvých Židů
se každou noc vracejí domů
vypít si kávu ve skle.
Každou noc sedávají
v zasklených verandách
v domě na kopci
a hledí na březový háj,
zatímco zasklení živí spí.

Služba je dlouhá,
dlouhá noc,
žlutá hvězda všítá do kůže
svítí jak měsíc
 na sny živých,
 na anabolu anakondu vesmíru,
svítí jak rakovina na starou Polsku.

Stojím na terase a křičím:
Mám nesmrtelnou duši!
Nic k tomu, ani záhon rajčat
v anabole anakondě vesmíru
ale dvě děti a nesmrtelnou duši!

— V jiskře zapálené bohem
rozdmychané ďáblem
odfoukávané lidmi
a s kostkou cukru v zubech
sklenění mrtví celou noc
tiše pijí cikorku.

Já si tě najdu

Posbírám si tě, Bože, z modrého vlčího bobu a z dýmu
z komína chalupy,
posbírám si tě z ledopádu na potoce, toho bledého
strnutí času,
z mrtvé srny na lesní cestě a z jejich slepých
očí věčné sestry, mé sestry,
posbírám si tě z lesa šedivých buků, z jejich šedých těl
bukových panen, které nikdy nepoznaly muže,
svá srdce chovají vysoko ve větvích,
až zestárnou, dají je do košíku
a půjdou si za ně nakoupit do obchodu ve vsi.
Na konci vsi je rozpadlá kaple
s nápisem Es ist vollbracht — Dokonáno jest
nad dřevěným Kristem.
Posbírám si tě z říjnových lesů hořících otázkou
po tobě,
z tmavých očí Židů, co se nikdy nevrátili zpátky,
celé dětství jsem jedla z jejich stříbrných příborů.
Každou vteřinou držíš svět na ruku,
aby neupadl.
Ale on se už dávno rozbil,
je nespojitý a krutý až na kost:
na barvotiskovou
skořápku světa. A pod ní bydlí lítost.
Ale já si tě, Bože, složím do nebeských sfér a do Pláně
Pravdy,
až z tebe zůstane jen démon
nebo starý slepý červ, co se nestará o nic,
obklopím tě sestupným houfem andělů a řadou pekel,

dřevěným vesnickým Kristem, který snad vládne
v této sféře nebes, tady
je tvůj syn.

Nechal jsi rozeseté zlo
po všech stupních stvoření kromě sebe sama.
Každé ráno si vytahuju jeho špinky z očí.
Každý večer mi těžká temná ploutev tlačí srdce.
Ale já si tě ukolíbám na stříbrných příborech
zabitých Židů
jako dokonalého chlapce stvoření,
dokonalého chlapce nad pudinkem s rozinkama
na Pláni Pravdy,

kde fičí ledové vichry
mezi nicotou a dobrem,
mezi člověkem
ukřižovaným mezi nimi a o své vůli,
tak jako všude.

Bylina Balan evin

Balan evin
byla bylina
mládí a nesmrtelnosti.

On se jmenoval Ivolund,
ona Avlun.

Evi kašty donelód, řekla,
a to znamenalo:

To je jed.

Even kešty donelód, řekl,
a to znamenalo:

To není jed.

A podal jí pohár

a ona ho vypila.

Ale měla pravdu, byl to jed

a ona padla k zemi

a ani bylina Balan evin

jí nepomohla —

ani ona nezmůže nic

proti zlu, jež se koná

z lásky.

Je květen, horký večer

a pod mračným nebem
zubatý štít střechy

jako kulisa:

kulisa perníkové chaloupky,
měsíc je reflektor

a ty ten měšťák, co se na to dívá!

Kam utekly děti?

A budou tak jako my

chtít hned být dospělí,

pít kávu, kouřit po ránu a spávat na nádražích,

bydlet ve světě obitém knihami,

aby neupadl —

zatímco stojí na nočním spánku dětí,

na zámku postaveném

z jejich dechu

Budou opakovat tytéž chyby?

Ptát se po smyslu

kde křupou lasičí hlavy

a meteory sviští vesmírem

Uprostřed vesmíru

svítí bílý zahradní nábytek

a naši muži, naše ženy

tam přehazují nohu přes nohu

a pijí kávu

Otvírají ústa ale není slyšet

Proč zmizeli tak daleko?

Děti je namalovaly a teď
kupují listí, prodávají písek
Hrají si, že levá ruka
dává peníze pravé ruce
 za panenku z jitrocele
 za nohu od bubáka
 který je má rád! tak jako všichni
Děti dovedou měšťáky
až do bran království nebeského...

Řeč vodotrysků

Držela jsem ti zrcadlo a konečky oholených vousů
plavaly v mýdlové vodě
jako malé každodenní smrti.

Epochy nalepené na sebe jak dýhy na dřevě
přiléhaly přesně, i s tím nádechem mezi
kudy zrůda se mění v génia,
okna kaváren v zrcadla,
před nimi němí skřeti se učí mluvit,
strefit se

do porážky.

Do porážky národa.

A do všech mrtvých jazyků.

Začala doba uvozovek:

o ten kus nafouklejší

výsměch idejím.

Ale ještě stojí solné sochy u Mrtvého moře,
ještě je Jeruzalém, Athény a Řím,
ještě tu v Praze někdo mluví jidiš —
a paměť, sestra Já, ta sestra hříchu
a průvodkyně zachráněných
vede nás zpět

do vlastní zkázy:

Kavárna je tady kostel pro kuřáky!

Porážka je pivo! Zabijačka.

Zbabělost

tu znamená most do času.

A kdo bude vědět co o čase,

ten vypoví i Boha —

odpoví Bohu

na tu jámu v něm,
ze které padají
malované oprátky historie.

A mocní přiléhají přesně...

Přijeli se podívat

na solnou sochu Boha u Mrtvého moře,
na sochu Času oblečeného do historie, té rány
do zubů.

Ale oni přiléhají přesně...

Kdo vypoví mrtvé děti

na třaslavých písčích dějin?

Kdo uvidí, kdo uslyší

řeč vodotrysků, lahodnou, zachytitelnou
jako vrh kostek

Kdo vypoví mrtvé děti

na třaslavých písčích dějin...

Já

Hoří svíce

a není co říct Člověk je sám a smutný
před plamenem

Ptá se co bude Neví

Píše jmenný seznam svých Nerozumím

Jako by vědění

ho mohlo zachránit

Vědění které potopí

i vzrostlou krysu!

Potopí ji do ohně věčného,

ohně pýchy kterým shoří svět,

to odpalovací krematorium

usazené na Já:

Já zalívaném jako kytička, jako

hvězdnice alpská...

— Ale Já je svoboda! křičte před hospodou,

ještě než shoří,

svoboda splácaná do formy, Já je

bábovka!

jímka a počátek všech zločinů,

Já je Kain naslouchající Hospodinu:

„Což nepřijmu i tebe,

budeš-li konat dobro?“

a pak se zvedne a jde zabít

Ábela

protože musí

protože Ábel nechápe proč není

Kain,

Já
jak střečkem pobodávané smrtí —

Já, konečná, nenahraditelná, dokonalá
tak jako všichni.

Dřevěné mečíky

Čas utíká a nechává po sobě
jen stopu, do které se nikdy
nemůžeš vejít.

Je rychlejší.

A ty počítáš co zbylo
za šíleného protisvětla sluncí,
všecka ti svítí do tváře
a vysmívají se Rozumu,
té roušce pod krkem.

Tomu obalu nad vzkvétajícími červy,
Vládcí Příborů a Počítadel,
který jak holuby
vysílá své kovové anděly.

Čas se mu vysměje. On má smrt,
ale Rozum nemá nic.

To je dřevěný mečík, že něco víme,
že přece můžem pochopit
modř nebe, že modř moře
je bůh, vlasatý a s trojzubcem.

Přibližná slova! A přece dřevěný meč
vztyčí rytíř, když ta černá
je tady,

a setne jí hlavu, jak mu velí čest:
není to žena.

Setne jí hlavu a dá jí svou,
protože je to žena, aspoň trochu...

A to je koruna Naděje, nejkorunnější
ze všech ctností...

Rybník Výskok

Krajina si vyskočila radostí
a byl z toho rybník.
V rybníku kapři skákali radostí
nad hladinu, která byla ze stříbra,
k nebi, které bylo ze zlata a modře,
ono přitahovalo radost,
bylo obličejem Boha
a říkalo:

Doufej, več nelze doufat
Připoj počátek ke konci
a nebud' smuten, i když tak opustíš
cestu všech lidí

Vánoční báj

Hvězda Vánoc je rozsvícena
a mágové znovu kráčejí
známou cestou.

V každém chlévě
je dítě v jesličkách,
jdou světem
plným božích synů a dcer,
mě a tebe.

A v začarované bílé zemi v lese
leží v potoce dítě pod ledem,
neslyšně se sype sníh ze stromů
mezi zmrzlými výkřiky ptáků,
klády na potoce zapadané sněhem
ztuhly jak mrtvé ryby,
jak těla lesních zvířat,
zbloudilé lodice s plavci
kteří nikdy nespají domov:
vesla jim vypadla z dřevěných rukou.

„Dítě je hvězda Vánoc,“
říká cukroví, říkají ozdoby
a mágové se natřásají sněhovou zemí
zpět do země myrhy,
zlatí a vzdálení ve svých darech.
A přece jimi přinesli
svaté znamení boha,
že jeden každý z nás
je vyvolen,

jenomže on nechce...
chce, ale nechce...

Velbloudi na sněhu
Sloni pod smrkovými šiškami
a dítě, které se zvedne a půjde samo
cestou mezi chlévy,
zatímco velbloudi si budou čistit kopyta
a sloni budou tlouct svými slechy
a dům tu bude stát rozsvícen,
nakloněn nad začarovanou zemí
a pomalu vpřed se sunoucí
v kolejích svých darů a mrznoucích zimních
polibků.

Cesta lesem

Cesta vede lesem
tam kde bydlí smrt
Jde po ní dítě
smrt na něho dýchne
a dítě uteče

Po cestě jde muž
má píšťalu a meč
smrt na něj dýchne
a on se jí vysměje
vytáhne píšťalu zastrčí meč
má píseň

Pak potká ženu
a ta mu ukradne píseň
a zradí jeho milované

srdce

Na hradbách keltského města

Když vlaje slunce, jsme bílé mávající
prapory léta.

Chlapci hážou kamením, ale už napůl
za hradbami krve, kde není cesty, není
mapy ani pěšinky —

Kmeny bříz jsou bílé prapory léta
a duby kostrou vztyčenou ze stínů mrtvých
a kámen ostřím oplakané zbraně.

Paměť lidí je jako paměť listí,
zelená a vadne, vždyť čas
není kámen, křesanost
sochy myšlenky —

ne, čas je tráva, ta dokončuje příběhy
jenom svým trváním:

trvání přesadí osud
a vysadí den,
jsme přece bytosti dne,
večer umíráme a ráno
se rodíme znova
a jen luk paměti
nás táhne dolů ke jménu,
k černému vědomí Boha
kázajícího: Zemřeš, ale budeš to
ještě ty

ve chvíli smrti
a toto Ty je tvůj podíl.

— Házet kamením na hradbách,
vlát jako bílé prapory léta!

Třicáté páté narozeniny

Roky vyplavené jak potoční kamení...
Mých pětatřicet let, které se pobily
mezi sebou
a pak se položily,
směrovky ukazující ke konci,
ale nic pro potomky, nic
pro pocestné.
Jdu po nábřeží mezi chechtavými racky,
nikdy nebylo zkraje listopadu
tolik slunce a jasu,
labutě připlouvají a odplouvají
a srdce je klášterní zvon
v hodině mezi mšemi —
Čas se zručně a přes míru
v sobě zakroužil, odnesl místa vyvolená i skrytá
hluboko v opleteném rákosí města,
kamenný slabikář a bílou kávu
v ranních bufetech,
kdy všechny nápisy na zdech
byly o tobě...
Třicet pět let! a čas se vzpínal jak kůň,
krhavý a krutý,
skrz slovo vymilované jak noc —
vykoupané v potoční vodě vesmíru...
A já, královna marnosti, plula pod stranou
vytrženou ze snáře andělů
jako pod plachtou
až sem, na nádvoří se šesti slunečními hodinami...

Kdo jí ovoce jazyka?

Copak to někdy byla možnost,
vzdát se hlupcům?
rezignovat na svět a na řeč,
která s ním přece bydlí
v temné pospolitosti,
protože musí, ne musí, ale chce —
,Život i smrt jsou v moci jazyka,
a ten, kdo ho miluje, bude jísti
ovoce jeho.'
— Ale já znám sladký pach
ovoce smrti, celé dlouhé dny jsem chodila
v jejích zahradách
plných předsmrtných masek, nikdo neznal
svou tvář, obaloval se lety a dávnými
vůněmi, sypal slova do krmítek,
měl mávátka i prapor
na pozdrav dějin, které ho umlely
na paštiku, přesolily jako uzené. A to byl
sladký pach, sladký pach ovoce smrti...
Kdo jí ovoce jazyka?
Co osvětluje stín až na kost?
Proč neznáme tvar citů?
A víme jen, když se skláníme nad spícím dítětem,
že nic víc není, že zlo
nevyhraje... jenomže o tom neví...
a i kdyby vyhrálo, nedalo by se
na to přistoupit, nikdy!
nedalo by se přistoupit na Nikdy
vlající v nalakovaném černém vesmíru

Smrková smrt

Tam roste
tvá smrt: na tom smrkovém kopci,
kde sis poprvé nasadila smrková křídla
a letěla. Tam se začala živit
tvou krví. Žvýkala kosti.
Zatímco tys letěla dolů ke včelínu
a pak už během
po cestě nad údolí, odkud svítily
modré lesy
jak budoucí životy...
Smrková smrt! obalovaná slovy
jak sádlem
na tom smrkovém kopci a pak už navždycky,
mělas ji těsně za krkem, mělas ji na rameni
jak kočku.

Rostla s tebou.
Vedla tě jako maják
falešné vojáky.
Jako falešný maják vojáky...
Ale byla tvoje...
A pak tě spolkla velryba velkoměsta
a ty jsi byla v ní, s nočníma lampama a sadou
policajtů,
celá zkostkovatělá kavárnama, tím divadlem
skákových vinných trpaslíků.
Svítila sis na cestu
velrybím tukem. Seděla ti
na rameni...

Potom se rozrostla o děti jako o bludné
ruce stromů —

A jako to byl tvůj život, bude to
tvoje smrt, rajská a plamenně mečná,
nikdy nesmířená, vždycky ve při
s archandělem:
s desítkou voskových tváří pro všechny
a s jedním úsměvem jen pro tebe
na tom smrkovém kopci,
jen tobě úsměšek nebo pocta
v poslední chvíli
za voskovými zuby.

Když chodil král Jeroboám

Bůh je veliký a je v něm místo
i pro tebe,
nejen pro Židy semleté na morek
v peci pouště,
pro jejich vyvolenost zadělanou krví,
zalitou pokušením.

Slovo u Boha
je i slovo pro mě, jsem taky
dcera slova, vyvolená
tak jako každá druhá,
každá druhá královna ze Sáby.

Je místo v Bohu, odkud přesný
paprsek soucitu a lásky
dopadá na mé čelo
a jednou na něm rozzáří mou jasnou hvězdu.
Až snesu soucit žebráka, až řeknu:
Ten žebrák, ten paprsek
je Kristus.

Když chodil král Jeroboám
s Bohem po jeho cestách,
bylo dobře.

Když nechodil, bylo zle,
Pelištejci říčeli
a Chetejci, Amorejci, Moábci,
všecky pronárody pištěly a nadsakovaly
a ukazovaly své mečíky.
Ale Mesiáš nepřijde a svět
nebude spasen, jednou a provždy!

Čas se nezavře, není to květina
odcházející s létem, jeho krása
nespočívá v trvání, jeho půvab
spatřili jen nemnozí.
Ostatní viděli lebku.
A ta se smála.
Smích nemá konec. Jeho druhé jméno
je svoboda. Druhé jméno svobody
je vina.
Neodloupnutelná jak kůže.
Kdy se rozzáří má jasná hvězda?

Lesy šumí, větry vanou

Je noc kdy otvírá se
nebi brána
a ty jsi o schod Bohu blíž
ale nevíš jakému
a jestli žádnému
— Není-li však Boha, jeho nejsoucnost
zeje tam vprostřed hvězd
jak jáma! krvavá díra
splatná až za hrob...

Je noc a člověk rukou odhání sny
a tmou si zahaluje tvář,
nechce svůj osud,
osud je mrtvola!
ale bůh je živý —
A jestli není, není-li vskutku Boha,
pak je živý jak nenarozené děcko!
A teprv bude!
Je uvnitř ve světě a vyskočí z něj do něj
za řevu démonů
a jekotu zahradních pil,
možná ho uvítají na náměstí
jako Vrchního Opraváře,
možná mu pustí dechovku!
Ale nebudou mu rozumět
a nebudou ho mít rádi...

Tak jako Krista nepotkali
cestou do Kafarnaum,

A všechno to vede na nebe Řecka

Nechme to odležet jako sýr,
jako všechny ty lidi, co byli krásní,
nechme to odležet
jak řecké sochy, jako celé Řecko.
Hloupost kvete vlčími máky
a ulítá do reklamních salátů,
jejich potištěný červený papír
krvácí.

Něco velice
osobního. Jméno, moje tělo,
něco čím cítíš vítr
ohýbat mrtvé kameny.
A všechno to vede
na nebe Řecka kde stojí bílé chrámy
a neumí nic jiného
než zářit —
zlaté stíny na kopcích na zemi
kudy malé průvody kráčejí
svrhnout sochy knih.

Sylva Fischerová

Šance

Edice Poezie

Fotografie na obálce z Pixabay.com

Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 10. 9. 2021

ISBN 978-80-274-1821-3 (epub)

ISBN 978-80-274-1822-0 (pdf)

ISBN 978-80-274-1823-7 (prc)